

Handskrift 55

Konstnären Helmer Osslunds arkiv (1866-1938)

Konstnären Helmer Osslund (tidigare Åslund) föddes 1866 i Tuna i Medelpad. Vid sju års ålder – efter moderns död - flyttade han med far och syskon till Umeå. Efter studentexamen i Umeå 1886 reste Helmer till USA för att där prova på diverse arbeten. Till Sverige och Stockholm återvände han sedan 1887 för att studera vid Tekniska skolan. Efter studierna arbetade han några år som dekoratör vid Gustavsbergs porslinsfabrik, innan han 1894 reste till Paris för konststudier. Osslund återvänder 1897 till Sverige för att nu försöka försörja sig som fri utövande konstnär.

Osslund kom under större delen av sitt liv att vara verksam i Norrland (Sollefteå, Granvåg, Sundsvall) och motivkretsen kom företrädesvis att vara norrländska landskap. Helmer Osslund har gått till eftervärlden som en av de stora norrlandsmålarna. Han målade gärna sina landskapsvyer i olja och ofta på smörpapper. Hans konst utmärker sig som ett dekorativt och färgstarkt måleri. Ett måleri som hämtat inspiration från den franske konstnären Gauguin, för vilken Osslund bl.a. studerat i Paris. Helmer Osslund levde största delen av sitt liv under knappa omständigheter och blev först under sina sista levnadsår riktigt erkänd som konstnär. Helmer Osslund avled i Stockholm 1938.

Arkivet efter Helmer Osslund donerades 1988 till Forskningsarkivet, Umeå universitetsbibliotek av Osslunds barn och barnbarn. Arkivmaterialet hade fram till dess i huvudsak förvarats i den fastighet i Granvåg som Osslund använt som ateljé och sommarbostad. Från olika delar av landet har material sedan tillförts arkivet, som idag innehåller 36 volymer med bl.a. korrespondens, klipp, fotografier och uppsatser.

2011 tillfördes arkivet nytt Osslundmaterial skänkt av konstintendenten och författaren Lena Holger. Det rörde sig om forsknings- och arbetsmaterial i samband med den Osslundmonografi (2008) och utställning på Prins Eugens Waldemarsudde (2008-2009) som hon ansvarade för.

2015 överlämnade Gunnar Osslund - barnbarn till Helmer Osslund - det material som konstnären Erik Osslund bevarat efter sin far. Materialet innehöll en stor samling tidningsklipp, fotografier och brev.

Hösten 2017 överlämnade konstvetaren Edith Eriksson sitt forskningsmaterial (8 volymer) kring Helmer Osslund och hans syskon. Edith publicerade under 1990-talet ett antal uppsatser kring Helmer Osslund och hans konstnärskap.

I samband med de senaste årens tillskott till arkivet har i mars 2019 en ny och omarbetad arkivförteckning upprättats.

Ytterligare arkivmaterial kring Helmer Osslund återfinns på Umeå universitetsbibliotek i personarkivet efter överläkaren och konstmecenaten Helge Dahlstedt (Handskrift 29).

I Forskningsarkivets skriftserie Scriptum finns även utgiven Edit M Erikssons uppsats: *Helmer Osslund och hans syskon. Tidigare okänd korrespondens i familjearkiven* (Scriptum nr 48, 1999).

Umeå 2019-03-12

Göran Larsson
Arkivarie

Förteckning

Konstnären Helmer Osslunds arkiv (1866-1938)

1. Personliga handlingar

Volym

Diverse personliga handlingar

Uppsatsbok i svenska	1885-1886	55:1
Resepass, pass, inträdeskort	1910-1923	
Adress- och anteckningsbok	odat	
Rekommendationsbrev och utmärkelser	1891-1938, odat.	
Porträtt av Osslund, teckning av Emil Snellman	1915	
Läkarutlåtanden, recept	1916-1935	
Diverse noteringar och avskrift av Frödingdikt	1898, odat.	
Bok- och inventarieförteckning (till bouppteckning?)	odat.	
Minnesgåvor i samband med Helmer Osslunds begravning	1938	
Kopia av bouppteckning efter Helmer Osslund	1938	

Ekonomiska handlingar

Kvitton, skuldsedlar och transportsedlar	1885-1937, odat.
Liv- och brandförsäkringshandlingar	1911-1937
Hyseskontrakt lägenhet i Sollefteå	1920-1921
Skattehandlingar, pensionshandlingar	1927-1934
Bankbok Svenska handelsbanken	1935
Inkassoärenden, krav på underhåll, stämningsansökningar	1905-1924

Handlingar efter släktingar och barn

Begravningsstal efter farfadern Jonas Åslund. Kopior ur arkiv och kopior av tidningsartiklar	1835, 1872 1965, 1982	55:2
Brev, manuskript och böcker efter fadern Daniel Åslund ("Gök Gökson Gök"), även tidningsklipp	1855-1880-tal, odat.	
Verser och diverse texter troligen efter systemen Hulda Åström	1885-1894	
Anteckningar ur teater-/filmmanuskript troligen efter dottern Anna-Stina Osslund	odat	
Brev, anteckningar och manuskript efter sonen Erik Osslund, även inresetillstånd till Italien 1948.	1938-1980, odat	

Övrigt

Avskrift överlåtelsehandling av torplägenhet i Forsmo och Eds socken (Elisabeth Olivia Sundin)	1867
Släktutredningar Helmer Osslund	1974, 1994-1995
Äldre arkivförteckningar till Helmer Osslunds arkiv	1989, 2011, 2015

2. Korrespondens

Egna brev

Egna brev även i volym 55:15

Originalbrev författade av Helmer Osslund samt kopior av	1886-1931, odat.	55:3

Osslundbrev från andra arkiv och bibliotek. Även diverse anteckningar och utkast till brev

Familjebrev

Familjebrev även i volymerna 55:16-55:17

Brev från mor Alma Åslund, syskonen, Elis (och Signe) Åslund, Frida Åslund, Hulda Åslund Alma (och Ernst) Bäckström, fästmän Maja Eriksson, hustru Dagmar Osslund och sönerna Nils och Pelle Osslund 1852-1938, odat. **55:4**

Övriga brevskrivare

Se även brev i volym 55:16

Brevskrivare alfabetiskt ordnade A-P
brevskrivarförteckning finns 1884-1937, odat. **55:5**

Brevskrivare alfabetiskt ordnade Q-Ö
brevskrivarförteckning finns 1882-1937, odat. **55:6**

Oidentifierade brevskrivare 1887-1938, odat.
Telegram (Uppvaktningar) 1926-1938, odat.

Affärskorrespondens 1889-1937, odat. **55:7**

3. Handlingar rörande verksamheten

Egen konst och utställningar t.o.m. 1938

Skissbok, diverse små skisser 1880-tal, odat. **55:8**

Prislistor på tavlor 1911-1921, odat.

Utställningskataloger, visitkort, inbjudningar (egna) 1908-1938, odat.

Utställningskataloger, visitkort, inbjudningar (andras) 1932-1934, odat.

Utställningar efter Osslunds död

Kataloger till Osslundutställningar 1939-2007, även korrespondens kring vissa utställningar (bl.a. Nationalmuseum 1971) 1939-2007, odat. **55:9**

Helmer Osslundutställningen på Prins Eugens Waldemarsudde 2008-2009. Utställningscuratorn Lena Holgers samlade arbetsmaterial och korrespondens (fotografier se volym 55:19) 2004-2010 **55:10**

Arbetsmaterial och klipp kring Helmer Osslundutställning på Norrköpings konstmuseum våren 2009 2008-2010 **55:11**
Arrangemang kring Helmer Osslunds konstnärskap i Sollefteå, Österåsen och Matfors 2008-2010

Böcker och manuskript om Helmer Osslund

August Anian: Mina år med Helmer Osslund. Maskinskrivna minnesanteckningar samt fotokopior av Osslunds verk med odat. **55:12**

kommentarer av August Anian (original i Nationalmuseum och Sollefteå stadsbibliotek)

Böcker, uppsatser och manuskript om Helmer Osslund och hans konstnärskap (Valdemar Lindholm, Nils Palmgren, Edith Eriksson, Nils-Göran Hökby, Ingrid Telhammar, Eva Dahlstedt och Lena Holger) även delar av manuskript och oidentifierade texter om Osslund 1952-2008, odat. **55:13**

Underlagsmaterial och manuskript till Lena Holgers monografi om Helmer Osslund 2008. Även kopior ur olika arkiv ang. Helmer Osslund 2002-2008 **55:14**

Edith Erikssons forskningsmaterial om Helmer Osslund

Kopior av brev/vykort skrivna av Helmer Osslund (hämtade ur diverse arkiv) **55:15**

Kopior av brev till Helmer Osslund från div. brevskrivare, även kopior av brev om Helmer Osslund (hämtade ur diverse arkiv) **55:16**

Kopior av brev till/från Elis Åslund (Helmers bror) hämtade ur Elis Åslunds familjearkiv m. fl. arkiv **55:17**

Kopior av tidningsartiklar om Helmer Osslund 1906-2002 **55:18**

Kopior ur arkiv, diverse tryck samt fotografier kring Helmer Osslunds arbeten vid Gustavsbergs och Höganäs porslinsfabriker **55:19**

Blandat forskningsmaterial kring Helmer Osslund, bl.a. prov på smörpapper, tryck m.m. 1930-tal-1990-tal **55:20**

Edith Erikssons korrespondens med institutioner och privatpersoner i samband med sin Osslundforskning. 1991-2017

Fotografier och diabler av Osslunds konst samt kopior av äldre familjebilder. **55:21**

Bandade intervjuer (digitaliserade) med Lisa Osslund, Ingrid Tellhammar, Elisabeth Bäckström, Elsa och Knut Cederblad och Rune Hagman

Edith Erikssons egna uppsatser och publikationer kring Helmer Osslund 1991-1999 **55:22**

4. Samlingar

Fotografier

Fotografier även i volymerna 55:19 och 55:21

Fotografier av Helmer Osslund och hans familj samt fotografier av föräldrar, syskon, släktingar, vänner och kollegor ca 1870-1940 **55:23**

Fotografier av Osslunds konst (porträttmålningar och keramik) i huvudsak äldre svartvita fotografier. Fotografier från Osslundutställningar, äldre svartvita fotografier 1890-tal-1980-tal **55:24**

Fotografier av Osslunds konst (landscapsmålningar) i huvudsak äldre svartvita fotografier 1900-tal-1980-tal **55:25**

Fotografier och vykort av landskap, hus och miljöer samt fotografier av konst (andra konstnärer) 1800-tal-1900-tal **55:26**

Fotografier och digitaliserat bildmaterial i samband med Osslundutställningar och Lena Holgers Osslundmonografi 2008 2008 **55:27**

Klippsamling

Tidningsklipp även i volym 55:18

Samlade tidningsklipp om Helmer Osslund och hans konst 1890-tal-1920-tal **55:28**

Samlade tidningsklipp om Helmer Osslund och hans konst 1930-tal **55:29**

Klippböcker som tillhört Erik Osslund med tidningsklipp om Helmer och Erik Osslund 1930-tal-1940-tal **55:30**

Samlade tidningsklipp om Helmer och Erik Osslund 1940-tal **55:31**

Samlade tidningsklipp om Helmer och Erik Osslund 1950-tal-1960-tal **55:32**

Samlade tidningsklipp om Helmer och Erik Osslund, företrädesvis om Nationalmuseets Helmer Osslundutställning 1971 1970-1971 **55:33**

Samlade tidningsklipp om Helmer och Erik Osslund 1972-1999 **55:34**

Intervjuer

Intervjuer även i volym 55:21

Intervju med dottern Anna-Stina Osslund (Video/DVD) (intervjun gjord av Jan Molander1989-08-08) 1989 **55:35**

Tryck

Diverse tryck med anknytning till Helmer Osslund 1860-1981, odat. **55:36**